

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/80/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122010214
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2122010214.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Dušana Szabó, v trestnej veci obžalovaného A. B., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 13. mája 2022, č. k. 2T/5/2022-158, na verejnom zasadnutí konanom 4. augusta 2022 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovaný A. B., nar. XX. júla XXXX v Trnave, trvalé bydlisko C. XXX/XX, D., prechodne C. XXXX/XX, D.,

o d s u d z u j e

podľa § 364 ods. 2 Trestného zákona, za použitia § 36 písm. l), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 1, § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona na úhrnný peňažný trest vo výške 3.000 (tritisíc) eur. Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona sa pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ukladá obžalovanému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) rozsudkom z 13. mája 2022, č. k. 2T/5/2022-158 (ďalej tiež napadnutý rozsudok), uznal obžalovaného A. B. (ďalej aj obžalovaný) za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

7. augusta 2021 v čase asi o 18:40 hod. v obci D. na verejnej obecnej cestnej komunikácii na ulici C. pred rodinným domom s orientačným číslom XX po predchádzajúcom slovnom konflikte napadol E. A. tým spôsobom, že ho trikrát udrel päťou do oblasti tváre, čím spôsobil E. A. pomliaždenie tváre, zlomeninu nosa a podvrtnutie krčnej chrbtice s dobou liečenia 2 týždne, ako aj trvalý následok v podobe vybočenia nosnej priehradky doprava, so zúžením priechodov a sťaženým dýchaním nosa, pričom takto konal napriek tomu, že bol trestným rozkazom Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/90/2019 z 30. decembra 2019, právoplatným 22. januára 2020, uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

Okresný súd za to obžalovaného odsúdil podľa § 364 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 1, § 46, § 49 ods. 2 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) okresný súd obžalovanému uložil aj povinnosť nahradiť poškodenému E. A. škodu vo výške 1.247,00 € a poškodenej obchodnej spoločnosti DÔVERA zdravotná poisťovňa, a.s. škodu vo výške 51,95 €.

Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že obžalovaný sa skutku uvedeného v obžalobe, ku ktorého spáchaniu sa na hlavnom pojednávaní priznal, dopustil v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia určenej mu trestným rozkazom Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/90/2019 z 30. decembra 2019, právoplatným 20. januára 2020, preto nebolo možné uložiť obžalovanému trest odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu. Pri rozhodovaní o treste okresný súd vychádzal zo skutočností, že obžalovaný sa dopustil dvoch trestných činov, teda mu musel byť ukladaný úhrnný trest podľa zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich prísnejšie trestný. Za najprísnejšie trestný okresný súd považoval prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 2 Tr. zák., za ktorý Tr. zák. ustanovuje trestnú sadzbu trestu odňatia slobody od šesť mesiacov do troch rokov. Okresný súd poznamenal, že omylom vychádzal zo sadzby trestu odňatia slobody upravenej v § 364 ods. 1 Tr. zák., teda až na tri roky.

Okresný súd ďalej dôvodil, že u obžalovaného zistil jednu poľahčujúcu okolnosť - priznanie sa k spáchaniu trestného činu a jeho úprimné oľutovanie a jednu priťažujúcu okolnosť - spáchanie viac trestných činov. Pri vyrovnanom pomere uvedených okolností zostali hranice trestnej sadzby nezmenené. Pokiaľ ide o priťažujúcu okolnosť upravenú v ustanovení § 37 písm. m) Tr. zák., teda že obžalovaný bol už za trestný čin odsúdený, na túto súd neprihliadol, nakoľko práve odsúdenie obžalovaného v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch podmienilo použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 2 písm. e) Tr. zák. Okresný súd ďalej uviedol, že obžalovanému uložil trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby (to, že pri vyhlásení rozsudku vychádzal z nesprávnej trestnej sadzby súd zistil až po vyhlásení rozsudku, kedy už túto vadu nebolo možné žiadnym zákonným spôsobom napraviť), keď prihliadol na to, že obžalovaný je zamestnaný, je otcom maloletého dieťaťa a zabezpečuje živobytie svojej rodiny. Zároveň okresný súd uviedol, že s výnimkou jedného priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a dvoch skutkov s trestnoprávnymi následkami 16. marca 2019 a 7. augusta 2021 viedol usporiadaný a riadny život. Obžalovaný doposiaľ nebol vo výkone trestu odňatia slobody. Táto skutočnosť bola okresným súdom zohľadnená i pri zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Odôvodnenie výroku o náhrade škody krajský súd nepovažoval za potrebné bližšie rozvádzať, nakoľko tento výrok nebol odvolaním napadnutý.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku sa poškodený E. A. vzdal práva na podanie odvolania, obžalovaný si ponechal lehotu na podanie odvolania. Pokiaľ ide o prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len prokurátor) tento voči rozsudku zahlásil do zápisnice odvolanie.

Zahlásené odvolanie prokurátor odôvodnil osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu 7. júna 2022, v ktorom uviedol, že vyššie uvedený rozsudok je vo výroku o treste vydaný v rozpore s ustanovením § 364 ods. 2 Tr. zák., pretože obžalovanému bol uložený trest odňatia slobody pod dolnou hranicou trestnej sadzby, konkrétne vo výmere jedného mesiaca napriek tomu, že podľa § 364 ods. 2 Tr. zák. je dolnou hranicou trestnej sadzby trestu odňatia slobody výmera šesť mesiacov. Pokiaľ ide o uloženie konkrétnej výmery trestu v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, podľa hodnotiacej úvahy prokurátora možno považovať za primeraný trest taký, ktorý by sa síce pohyboval v blízkosti dolnej hranice trestnej sadzby, avšak nie v najnižšej novej výmere, kedy pri ukladaní trestu bolo potrebné primerane zohľadniť tiež to, že obžalovaný spôsobil aj trvalý následok na zdraví poškodeného.

Prokurátor ďalej konštatoval, že vo výroku rozsudku sú nadbytočne uvedené ustanovenia § 46 Tr. zák. a § 49 ods. 2 Tr. zák. Prokurátor poukázal na skutočnosť, že medzi formálne náležitosti odsudzujúceho rozsudku v zmysle § 165 ods. 1 Tr. por. patrí označenie ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený, avšak týmito nie je možné rozumieť ustanovenie § 46 Tr. zák. (ktoré len všeobecne určuje výmeru trestu odňatia slobody, t. j. že trest odňatia slobody sa ukladá na určitú dobu alebo na doživotie), ani ustanovenie § 49 ods. 2 Tr. zák. (na ktoré síce súd správne prihliadol, avšak toto nemalo byť poňaté do výroku, pretože toto ustanovenie len negatívnym spôsobom vylučuje možnosť podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, ak bol úmyselný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia alebo podmiennečného prepustenia).

Na základe vyššie uvedeného prokurátorka navrhovala, aby Krajský súd v Trnave ako odvolací súd podľa ustanovenia § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 2T/5/2022 zo dňa 13. mája 2022 vo výroku o treste, a súčasne, aby podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci sám rozsudkom rozhodol tak, že obžalovanému uloží úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody podľa § 364 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. h), § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. vo výmere najmenej 8 (osem) mesiacov, a to podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

K písomne zdôvodnenému odvolaniu prokurátora sa obžalovaný vyjadril osobitným podaním doručeným okresnému súdu 22. júna 2022 prostredníctvom e-mailu, v ktorom obžalovaný uviedol, že mu je celý incident ľúto, že to bol skrat, viackrát sa to už nestalo a že na to nemal žiadny dôvod. Obžalovaný dôvodil, že je vzorný človek, má päťročnú dcérku, ktorá má zdravotné problémy a musia s ňou navštevovať lekárov. Tiež uviedol, že sa nechce na uvedenú situáciu vyhovárať, ale nevie si predstaviť, že keby tu nie je, čo je s ňou, pretože je pre neho všetko. Obžalovaný poukázal na to, že pracuje, vedie usporiadaný život, vlastní rodinný dom, na ktorý spláca hypotéku a potrebuje zarábať, aby žil normálny život. Záverom uviedol, že sa všetkým ospravedlňuje, aj susedovi, s ktorým si už podali ruky.

Spisový materiál bol krajskému súdu riadne predložený na rozhodnutie o odvolaní prokurátora 24. júna 2022.

Za účelom prejednania podaného odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 4. augusta 2022, ktorého sa zúčastnila prokurátorka krajskej prokuratúry ako aj obžalovaný.

Krajský súd podľa § 326 ods. 5 Tr. por. na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie výsluchom obžalovaného a oboznámil čítaním lustráciu v Sociálnej poisťovni.

Keďže strany iné návrhy na doplnenie dokazovania nemali, krajský súd vyhlásil dokazovanie za skončené a pristúpil ku konečným návrhom. V rámci neho prokurátorka uviedla, že sa v plnom rozsahu pridriavala podaného odvolania, zopakovala, že trest uložený okresným súdom je nezákonný, uložený pod dolnú hranicu trestnej sadzby, že spôsobenie trvalého následku na zdraví poškodeného je potrebné zohľadniť do trestu. Preto navrhla, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sám vo veci rozhodol v zmysle návrhu uvedeného v odvolaní. Obžalovaný v konečnom návrhu žiadal odvolanie prokurátora zamietnuť a dodal, že nechce nepodmienečný trest, radšej zaplatí peňažný trest alebo znesie podmienku, pretože nástupom do výkonu trestu mu reálne hrozí, že o všetko príde.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Tr. por., ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania na to oprávnenou osobou – prokurátorom v neprospech obžalovaného - postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste rozsudku, proti ktorému prokurátor podal

odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Na podklade takéhoto prieskumu zistil, že odvolanie prokurátora je v celom rozsahu dôvodné.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, prokurátor mu v odvolaní žiadne chyby nevytýkal. Krajský súd ale vlastným prieskumom zistil, že okresný súd nevykonal ohľadom výroku o treste dokazovanie v dostatočnom rozsahu, keď po prijatí vyhlásenia obžalovaného o tom, že je vinný, ho už ďalej nedopočúval k osobným a majetkovým pomerom, ale sa obmedzil len na prečítanie listinných dôkazov, čo nemožno považovať za dostatočné. Okresnému súdu je potrebné pripomenúť, že v zmysle ust. § 119 ods. 1

písm. d) Tr. por. sa v trestnom konaní dokazujú aj osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu, pričom v tomto smere je potrebné vykonať riadne dokazovanie aj v situácii, ak sú strany v návrhoch pasívne, tu s poukazom na § 2 ods. 11 Tr. por. Uvedené pochybenie však krajský súd prízvukuje z edukačných dôvodov, nakoľko toto pochybenie, odvolaním prokurátora nevytýkané, nezakladá žiaden dovolací dôvod.

Pokiaľ ide o chyby rozsudku, v prvom rade treba uviesť, že okresný súd skutočne pochybil pri určení výmery trestu, keď obžalovanému uložil úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

V stručnosti treba uviesť, že ak súd odsudzuje páchatel'a za dva alebo viac trestných činov, uloží mu úhrnný trest podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprísnejšie trestný. Ak sú dolné hranice trestných sadzieb trestov odňatia slobody rôzne, je dolnou hranicou úhrnného trestu najvyššia z nich. Princíp ukladania úhrnného trestu podľa § 41 odsek 1 Tr. zák. tak spočíva v tom, že páchatel'ovi dvoch alebo viacerých trestných činov je ukladán trest v rámci trestnej sadzby činu najprísnejšie trestného, pričom sa musí v tomto výroku odraziť aj skutočnosť, že nejde iba o trest za tento trestný čin, ale i za ďalšie, zbiehajúce sa trestné činy. To sa premietne v priznaní prirážajúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák., teda že páchatel' spáchal viac trestných činov. Túto prirážajúcu okolnosť však nemožno priznať vtedy, ak sa úhrnný trest zároveň ukladá podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., teda s použitím tzv. asperačnej zásady, ktorá sa aplikuje vtedy, ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami (viacčinný súbeh).

V tomto konkrétnom prípade bol obžalovaný uznaný za vinného preto, že sa dopustil v jednočinnom súbehu hneď dvoch trestných činov - prečinov, z nich najprísnejšie trestný je prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. zák. s trestnou sadzbou trestu odňatia slobody od 6 mesiacov až do 3 rokov. Správne preto okresný súd ustálil, že obžalovanému je potrebné ukladať podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest podľa tohto zákonného ustanovenia. Rovnako správne okresný súd s poukazom na ust. § 49 ods. 2 Tr. zák. skonštatoval, že obžalovanému nie je možné ukladať trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu, nakoľko sa aktuálne súdených trestných činov dopustil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Okresný súd už ale pochybil pri určení samotnej výmery trestu, keď obžalovanému uložil úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiac, teda pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby 6 mesiacov ustanovenú v § 41 ods. 1 v spojení s § 364 ods. 2 Tr. zák. Uvedeným postupom okresný súd porušil Tr. zák. v prospech obžalovaného, čo viedlo krajský súd k tomu, že postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. na verejnom zasadnutí zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Okresný súd sa dopustil aj ďalšej chyby, tento krát v neprospech obžalovaného. Túto chybu síce prokurátor v odvolaní nevytýkal, avšak krajský súd na ňu prihliadal z úradnej povinnosti, nakoľko by odôvodňovala podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Z obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd v tejto trestnej veci rozhodol 3. februára 2022 trestným rozkazom, ktorým obžalovaného uznal za vinného na skutkovom a právnom základe uvedenom v obžalobe a odsúdil ho podľa § 364 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j), § 36 písm. l), § 37 písm. h), § 38 ods. 3, § 41 ods. 1, § 49 ods. 2, § 56 ods. 1, § 56 ods. 2 Tr. zák. na peňažný trest vo výške 3.000 €, pričom pre prípad, že by výkon peňažného trestu bol obžalovaným úmyselne zmarený, uložil mu náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok. Súčasne obžalovanému podľa § 287 ods. 1 Tr. zák. uložil povinnosť nahradiť poškodenému E. A. škodu vo výške 1.247 €. Voči trestnému rozkazu podali v zákonom stanovenej lehote odpor tak prokurátor, ako aj obžalovaný. Ani jedna zo strán písomne podaný odpor bližšie neodôvodnila.

Po prejednaní veci na hlavnom pojednávaní následne okresný súd vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým obžalovanému uložil oproti trestnému rozkazu evidentne prísnejší trest, čo ale v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom neodôvodnil. Obdobnou situáciou sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku z 28. novembra 2019, sp. zn. 6Tdo/48/2019, uviedol, že možnosť podávania opravných prostriedkov v trestnom konaní tvorí významnú súčasť

obhajovacích práv obvineného.

S ich uplatňovaním je pritom úzko spojený všeobecný princíp zákazu zmeny k horšiemu (*reformatio in peius*), ktorý je slovami Ústavného súdu Slovenskej republiky potrebné chápať ako garanciu práva podávať opravné prostriedky bez toho, aby sa zhoršilo postavenie osoby (v porovnaní so situáciou založenou pred podaním takéhoto opravného prostriedku), ktorá buď sama podala opravný prostriedok, alebo v prospech ktorej bol opravný prostriedok podaný inou, k tomu oprávnenou osobou (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. marca 2012, sp. zn. IV. ÚS 163/2012). Princíp zákazu *reformatio in peius* tvorí integrálnu súčasť procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, a preto je potrebné ho dodržiavať, ako aj aplikovať, pokiaľ možno vždy najširšie a vždy iba materiálne, nie formálne (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2011, sp. zn. III. ÚS 392/2010). Právna teória i prax považuje odpor za špecifický opravný prostriedok podávaný voči trestnému rozkazu, ktorá vlastnosť sa okrem iného prejavuje aj v tom, že pri odsúdení rozsudkom na hlavnom pojednávaní konanom na základe obvineného odporu proti trestnému rozkazu podľa § 355 ods. 3 dikcia vety za bodkočiarkou Trestného poriadku, nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v zrušenom trestnom rozkaze. V uvedenom prípade ide o zákonnú výnimku zo skôr charakterizovaného všeobecného princípu zákazu *reformatio in peius*. Na strane druhej, keďže rozhodnutie formou trestného rozkazu so sebou nespája žiadne „dobrodenné zákona“ umožňujúce zmiernenie prísnosti trestnej sankcie (ako napríklad v konaní o dohode o vine a treste), je neakceptovateľné, aby súd s podaním odporu spájal akékoľvek negatívne následky bez toho, aby s poukazom na novozistené skutočnosti zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, čo ho v konečnom dôsledku viedlo k prijatiu rozhodnutia v neprospech obžalovaného, nakoľko už vydanie trestného rozkazu v zmysle ustanovenia § 353 ods. 1 Tr. por. bolo podmienené záverom súdu o spoľahlivom preukázaní skutkového stavu veci. V opačnom prípade, by sa tak pri dodržiavaní princípu predvídateľnosti práva pri rovnakých skutkových a právnych okolnostiach, mohol prísnejší rozsudok javiť ako neprípustná sankcia za využitie práva na podanie odporu. Tento názor plne korešponduje s použiteľným nálezom Ústavného súdu Českej republiky zo 7. marca 2002, sp. zn. II. ÚS 213/2000, ktorého závery boli korigované nálezom Ústavného súdu Českej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. III. ÚS 39/2009; či s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. júna 2015, sp. zn. 5 To 2/2015.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného krajský súd konštatuje, že okresný súd porušil zákon v ust. § 355 ods. 1, ods. 3 Tr. por., keď v napadnutom rozsudku bez akéhokoľvek vysvetlenia sprísnil obžalovanému uloženú sankciu oproti trestnému rozkazu, hoci skutočnosti relevantné pre uloženie trestnej sankcie sa od vydania trestného rozkazu do vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku nijako nezmenili. Inak vyjadrené, okresný súd na hlavnom pojednávaní nevykonal žiadne dôkazy, na podklade ktorých by bolo nevyhnutné obžalovanému sprísniť uloženie sankciu oproti stavu založenému trestným rozkazom. V podstate tak okresný súd tie isté skutočnosti rozhodné pre určenie trestnej sankcie hodnotil v rôznych fázach trestného konania inak, keďže im prikladal rozdielnu váhu v neprospech obžalovaného. Ak by toto pochybenie krajský súd prehliadol, zaťažil by konanie chybou, ktorá by v zmysle cit. judikátu odôvodňovala podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Po zrušení rozsudku okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu krajský súd skúmal, či môže urobiť nové rozhodnutie vo veci na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku zistený a dospel k záveru, že na nové rozhodnutie o treste je potrebné doplniť dokazovanie, ktorý postup odvolacieho súdu nie je spojený s neprímeranými ťažkosťami.

Z vyššie uvedeného dôvodu krajský súd postupom podľa § 326 ods. 5 Tr. por. doplnil dokazovanie výsluchom obžalovaného, ktorý po zákonom poučení uviedol, že právo odoprieť vypovedať nevyužíva, k osobným a majetkovým pomerom vypovedať bude a uviedol, že je slobodný, má dieťa vo veku 5 rokov, žije s družkou, aktuálne majú vzťahové problémy, avšak družka je tehotná, čakajú spolu ďalšie dieťa, pričom teraz si dávajú dcéru na striedanie, preto nemá súdom určené výživné. Ďalej obžalovaný uviedol, že je zamestnaný v spoločnosti IKEA Industry Trnava, v čistom zarába cca 1.100 €, iné príjmy nemá. Pokiaľ ide o výdavky, bez jedla sú cca 800 €, z toho hypotéka 500 €, ďalej energie, paušál. Obžalovaný uviedol, že finančné úspory nemá, má auto Mazda 6, rok výroby 2010, cennejšie hnuťelné veci nevlastní. Na otázku, či disponuje finančnou hotovosťou, obžalovaný uviedol, že na účte má nejaké peniaze, ale nevie presne koľko, možno nejakých 1.000 €. K uvedenému dodal, že odpor podával preto, pretože pôvodne uložený peňažný trest v trestnom rozkaze sa mu zdal veľký, takú sumu vtedy nemal. Na otázku, či by vedel dnes takú sumu zaplatiť, obžalovaný uviedol, že by to vedel zaplatiť, že jeho výkon trestu by bol pre ich rodinu likvidačný, preto je ochotný zaplatiť aj takýto peňažný trest. Z lustrácie zo 4.8.2022 v Sociálnej poisťovni vyplynulo, že obžalovaný je aktuálne zamestnaný v spoločnosti IKEA Industry Slovakia s.r.o., odštepny závod Trnava, pričom za obdobie od januára 2022 do júna 2022 mal priemerný vymeriavací základ na úrovni 1.464,13 €.

Krajský súd považuje za potrebné na tomto mieste pripomenúť východiská rozhodné pre ukladanie trestu. Pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 odsek 1, odsek 3 Trestného zákona, podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnuť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatel'om či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnené nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Na podklade dokazovania doplneného na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní, vychádzajúc z vyššie uvedených zásad rozhodných pre ukladanie trestu, konštatujúc v zmysle ust. § 38 ods. 2 Tr. zák. vyrovnaný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností (§ 36 písm. l) Tr. zák. – priznanie a úprimné oľutovanie, § 37 písm. h) Tr. zák. – spáchanie viacerých trestných činov) dospel krajský súd k záveru, že obžalovanému je namieste uložiť trest rovnakého druhu a výmery, aký mu bol už skôr uložený

trestným rozkazom, konkrétne s použitím ust. § 41 ods. 1, § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. úhrnný peňažný trest vo výmere 3.000 €. Táto suma peňažného trestu zodpovedá trom čistým mesačným zárobkom obžalovaného, ktorú sumu je schopný vzhľadom na svoje osobné a majetkové pomery zaplatiť, čo pri vylúčení sám potvrdil. Zároveň obžalovaný sám uviedol, že takýto peňažný trest je pre neho citeľný, v dôsledku čoho tak možno dôvodne, že táto sankcia ho do budúcnosti odradí od páchania ďalšej trestnej činnosti, čím splní svoj účel aj z hľadiska individuálnej prevencie.

Pokiaľ ide o určenie náhradného trestu odňatia slobody pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť obžalovaným úmyselne zmarený podľa § 57 ods. 3 Tr. zák., tento krajský súd oproti trestnému rozkazu znížil na 6 mesiacov, ktorú výmeru považoval za primeranú, zodpovedajúcu stavu veci a zákonu. Takto uložený peňažný trest podľa názoru krajského súdu zodpovedá kritériám stanoveným v ust. § 34 Tr. zák. a je tak trestom spravodlivým a primeraným, ktorý v sebe obsahuje prvky tak individuálnej, ako aj generálnej prevencie, vrátane morálneho odsúdenia konania obžalovaného. Súčasne tiež rešpektuje princíp právnej istoty, ktorý bol vyššie vytykaným postupom okresného súdu narušený.

K odvolacím námietkam prokurátora krajský súd zdôrazňuje jednak to, že pri určení druhu a výmery trestu obžalovanému nebol viazaný návrhom prokurátora obsiahnutom v odvolaní a tiež to, že podľa jeho názoru nie je na obžalovaného potrebné pôsobiť výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody len preto, že sa v skúšobnej dobe podmienečného odsúdenia dopustil rovnakej úmyselnej trestnej činnosti, čo priznával prokurátor v podanom odvolaní.

Je treba pripomenúť, že ust. § 49 ods. 2 Tr. zák. nie je možné chápať ako príkaz na uloženie trestu odňatia slobody bez podmienečného odkladu jeho výkonu namiesto uloženia iného prípustného druhu trestu alebo popri inom prípustnom druhu trestu; to neplatí, ak je splnená premisa uvedená v ustanovení § 34 ods. 6 Tr. zák. veta druhá (horná hranica sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšujúca päť rokov). Je však vždy nutné zohľadniť ustanovenia o nezlučiteľnosti trestov (§ 34 ods. 7, § 56 ods. 2 Tr. zák.). Nie je preto v rozpore s ustanovením § 49 ods. 2 Tr. zák., ak súd uloží trest povinnej práce ako samostatný trest, ak sú splnené podmienky uvedené v § 54 Tr. zák., a ak je taký trest primeraný (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. februára 2015, sp. zn. 2 Tdo 11/2015 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 7/2015 pod por. č. 85). Podľa názoru krajského súdu účel trestu sledovaný Tr. zák. splní v tomto prípade aj alternatívny trest k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v podobe primerane prísneho peňažného trestu. Na uloženie tohto druhu trestu ako samostatného a úhrnného podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. sú splnené všetky zákonné podmienky, nakoľko obžalovaný bol odsúdený za prečiny, pri ktorých horná hranica úhrnného trestu odňatia slobody nepresahuje tri roky, povaha spáchaných prečinov to umožňuje a na nápravu obžalovaného uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody nie je nevyhnutné. Práve naopak, uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody obžalovanému čo i len na samej dolnej hranici trestnej sadzby 6 mesiacov by podľa názoru krajského súdu bolo pre neho neprimerane prísne, tu najmä vzhľadom na osobu obžalovaného, ktorý nie je kriminálne narušený, je riadne zamestnaný, má kritický postoj k vlastnej trestnej činnosti, na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie o vine, ktoré súd prijal, ako aj vzhľadom na možné negatívne dopady takého druhu trestu ako jediného žiteľa rodiny na jemu blízke osoby.

Z prezentovaných dôvodov krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. na verejnom zasadnutí zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol spôsobom uvedeným v enunciate.

Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.